

СРАДСКА БИБЛИОТЕКА
— СУБОТИЦА —

Broj 21. 511

КТИТОРИ И ПРИЛОЖНИЦИ

ПРАВОСЛАВНЕ СРПСКЕ ЦРКВЕ СУБОТИЧКЕ.

ОД НАЈСТАРИЈИХ ВРЕМЕНА ДО ДАНАС,

КАО И ИСКАЗ

О СТАЊУ ФОНДОВА И ФУНДАЦИЈА,

ШТО СТОЈЕ ПОД РУКОВАЊЕМ ПРАВ. ЦРВ. ОШТИ. СУБОТИЧКЕ.

САСТАВИО

Ђуро Гојковић,

НАРОДНИ УЧИТЕЉ И ЦРКВЕНО ОШТИНСКИ ВЕЛЕЖНИК.

(У место споменице приликом свечаног освештења капеле, коју је правосл. срп. црк. општина суботичка подигла народним доброворима Јовану Остојићу и жени му Терезији рођ. Зозук на Петров дан 1883.)

У НОВОМ САДУ,
ШТАМПАРИЈА А. ИАЛЕВИЋА.
1883.

КТИТОРИ И ПРИЛОЖНИЦИ

ПРАВОСЛАВНЕ СРПСКЕ ЦРКВЕ СУБОТИЧКЕ

ОД НАЈСТАРИЈИХ ВРЕМЕНА ДО ДАНАС,

КАО И ИСКАЗ

О СТАЊУ ФОНДОВА И ФУНДАЦИЈА,

ШТО СТОЈЕ ПОД РУКОВАЊЕМ ПРАВОСЛ. ЦРКВЕНЕ ОПШТ. СУБОТИЧКЕ.

САСТАВИО

Ђуро Гојковић,

НАРОДНИ УЧИТЕЉ И ЦРКВЕНО ОПШТИНСКИ ВЕЛЕЖНИК.

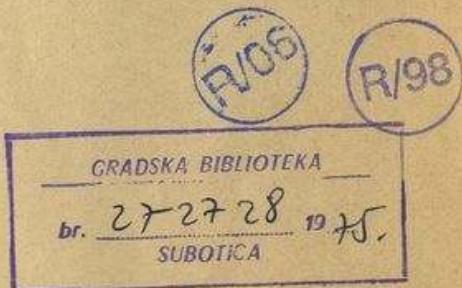

У НОВОМ САДУ,

ШТАМПАРИЈА А. ИАЛЕВИЋА.

1883.

У место споменице приликом свечаног освећења кателе,
коју је правосл. срп. црк. општина суботичка подигла на
родним добротворима Јовану Остојићу и жени му Тे-
резији рођ. Зозук на Петров дан 1883.

Pравославна српска црква суботичка, посвећена храму св. Вазнесења господња, сазидана је од добrog и тврдог материјала, у дужини од 17, ширини 4½ и висини скоро 6 хвати, и заједничка је тековина овдашњих православних верника. За определење времена подизању ове цркве не може се у хран. никака документа нити списка наћи. Године пак, што су на иконостасу, означају, да је црква, не могући сместити растећи број својих посљедоватеља, у два мања продуживана. На иконостасу или темплу налазе се године 1766. и 1726., прва означује обновљење иконостаса, под последњом стоји написано: „воздвижен“, но поред свега тога пак је почетак постојању садањег црквеног здања тамом покрiven. Стари људи као извесно говоре, да се под прозором у олтару налази у темељ укопана једна плоча из првобитног доба садање цркве, која, кад би се изнашла, расветила би можда историју постапка данашњег св. храма. Осим тога има један запис стари, по коме је црква наша грађена 1723. године за време епископа бачког Софронија (Томашевића), а градио ју је неки неимар Никола Целепија. По владичанској хронологији од 1718.—1730. заиста је управљао бачком дијецезом Софроније Томашевић, али се тим не објашњава, да ли је тада темељни камен ударен, или као готова црква посвећена. И ако се то нико мало зна из прошлости наше цркве, из црквених записника и старих инвентара, даје се претпоставити

најпоузданије, да су предци наши срцем и душом одали били својој цркви, да су је без разлике стаљежа и стаља као светињу поштовали и љубили, и на украсавање и издржавање велике жртве приносили, а по свему томе судећи излази, да су предци наши били без разлике људи могућни и у повољним околностима. Грађење једног здања са најбољим материјалом, као што је наша црква, у оно доба скопчано је било са великим трудом, тегобама и управо рећи невољама, јер изузимајући цигаља све је друго ваљало са стране, гдеко је ствари из врло удаљених места, без садање комуникације доносити, које су они чинили дивним сагласјем, својевољно, бесплатно у заносу велике љубави и оданости према св. мајци цркви. Прва ограда црквене порте у најстарије доба беше делимице од растовог прошића, делимице пак од чамових дасака, а кров црквени шиндром покрiven; прво је промењено данашњим покривеним зидом, закључком општинским од 30. маја 1820, а друго још доцније. Остављајући на страну све оне радње и опреме, што су заједничким општим трудом и трошком око овдашње цркве чињене, цељ је овог списка, да изнесе на видик имена оних лица, као дароватеља и приложника местне цркве, који су особено сопственим површинама приносом и трошком дојринели к украсавању и устројењу св. наше цркве. Приметити је још само, да је наша црква снабдевена са утварима, литијом, свешт. „одеждама,“ судовима тако богато и сјајно, како мало која друга црква у опсегу српске митрополије, а то су понајвише побожни дарови појединих богобојазних хришћана православних нашега места, који своје највеће задовољство налажају у чињењу задужбина. У првобитна времена наше цркве све те ствари беху у најсемернијем виду и по каквоћи и по количини, набављене већином из опште црк. касе, а сребрне и позлаћене утвари, као и од свиле и кадифе, појављују се у цркви нашој као својевољни побожни прилози првих ктитора и дароватеља. Такови су:

1. **Павле Лепојев** грађанин суботички, који је даровао 1773. године на подизање крста над олтарем 155. фр. Осим тога приложио је: кивот од чистог сребра 56 лоти тежине са стакленим поклоњем 1784.; Плетохлебницу празничну 102 лота тешку 1789; сребрну кадионицу од 22 лота; сребрни крст добро позлаћен за св. трпезу, који се само о великим празницима употребљује. Свакидашње еванђеље укоричено и обложено првеном кожом са кончама од белог месинга. Породица овог имена у Суботици изгинула.

2. **Јелисавета Константиновићка** 1775. године подиже овом трошку: Трон богоматере украшен резачким послом и позлатом, на коме је у среди икона мајке божије по арапском стилу, мало ниже „Успење“ а поврх свега свевидеће око, и мало више позлаћена круна с крстом.

3. **Теодор Арадски Лекин** 1793. године на аналогију под еванђеље приложи простирач од рајха; покривач на путир од рајха, стихар од рајх-цајга; оправ такође од рајх-цајга; и 1. пар наруквица од исте робе.

4. **Ђука Крњајски Јовић** 1795. подари 1. сребрно кандило 11 лоти тешко.

5. **Кало-Јоан** приложи 1793. године 1 ибрик за то-плоту од сребра 7 $\frac{1}{2}$ лоти тежине.

6. **Петар Стојковић** 1796. године дао је за цркву начинити 1. крст и 6 рицида позлаћених и резачким послом израђених, што се сада носе на веће уконе; два велика стаклена полијелеја у мушкиј препрати на гвозденим ланцима висећа са 7 позлаћених јабука, први са 8, други са 12 свећњака подарена 1805 и 1811. године.

7. **Аћим Христофоровић** 1793. године приложи једну звездицу од сребра добро позлаћену за велике празнике, даље једну кашичицу сребрну и копље добро позлаћено 8 $\frac{1}{2}$ лоти за празничне дане, и у седници општинској од 25. декембра 1825. бр. 97. понудио је на покривање цркве 5000 шиндири.

8. **Јаков Пенцић** поклони 1793. године св. цркви два мала сребрна ибрика за топлоту.

9. **Стеван пл. Милиновић** приложи св. мајци цркви: два црк. барјака од жуте свиле, порубљена са шик-портом на једном коњу; 1798. године; 1. свећњак од сребра на престол, тежак 4 kg и 22 лота. Осим тога опоруком својом од 15. јуна 1810. године учинио побожно завештање са главнином од 361 фор. и жељом, да се из камате сваке године на дан крсног имена т. ј. 20. декембра једна служба и један паастос обдрже и према величини завештање главнице паастосу имају учествовати по могућству три свештеника, ђакон ако има, певац, сва 4 полијелеја горети, чредни при служби спомен чинити, као и надгробну молитву, на сиротињски фонд 2 ф. и сиротињи односно просјацима поделити 2 ф. Основао истога дана две стипендијске закладе, и то једну на васпитање и изучење једног мушких детета у првом реду по крви и духу сродника, а по том и за остале несрднике, али Србе православистичне вере примерног владања и одличне способности са свотом од 638 фор. а. вр.; другу за женско дете под истим условима са свотом од 531 фор. а. вр.; величина стипендије је 6% камата од тих главница и то прва у износу 38 фор. 28 н. друга 31 фр. 91 н. На цел ових стипендија остављен је већи дом пок. Ст. Милиновића, који је процењен био на 11. хиљада, и пото га је, Јован Милиновић, наследник, и купио и општини толико исплатио у неким прљим банкама, које буду девалвиране, те за то стипендијска главница спадне на изложене своте.

Обе стипендије ступиле су у живот 17. априла 1819. године избором првог питомца Јована Поповића, сина Ђорђа, футошког пароха; и прве питомице у кћери неке Јулијане Некића; име кћери и не спомиње се.

Основатељ ових стипендија, поред још многих завештања својих на добротворне и просветне цели, познавајући тадање худо стање и наплату православ. свештенства, и слаба матер. средства црк. општине, оставио је још 15 јутара земље у помоћ бољег плаћања њиховог, коју су земљу наследници по 100. ф. ланац одкупили и у то име издали обvezницу од 1.500 ф.

10. **Димитрије Манојловић** два повећа барјака са финим ројтама и 4 ките висеће са једним коњем 1798. год.

11. **Јован Вујић** подари св. цркви једну свепитељичку одежду од плаветне дамашке, златном чипком опшивену свакидашњу 1800. год. и једну чисто прну од дамашке за прећеосвећену службу 1806. год.

12. **Танасија Манојловић** приложи 1803. године крстionицу од првеног мрамора са белим лиманим поклоњцем, стојећу на једном округластом ступу у женској препрати на десној страни; један покров на св. путир од белог персијана са златном чипком опшивен 1822. год; два угасито зелена стихара за свећеносце са тракама 1826. год.; један велики свећњак на престолу вешто израђен од паквонга 1809. год.

13. **Јован Милосављевић** у време када се црква по други пут продужила 1803. године, подиже о свом трошку на сред олтара часну трпезу од првеног мрамор ног камена на 4 четворокутна ступа, приложи 1816. године један дарак од рајха; један пар наруквица од жутог лавантина; један ваздух од самих златних чипака са сребрним шљокама у вредности од 80 ф., један покров на путир од финог рајха.

14. **Тодор Прокопчањи** подари просхомидију од првеног мраморног камена на једном четворокутном ступу с леве стране у олтару 1803. године.

15. **Јефта Арадски** приложи две умиваонице с обе стране просхомидије, једна мања од белог мрамора, а друга већа од првеног мраморног камена, обе на једном округластом ступу 1803. године; „Сњатије“ изо-

бражено на платну опшивеном са златним портом и постављеном са црвеном свилом, на 4 угла висе 4 ките златом смешане 1828. На подизање једог великог барјака за литију закључено 21 (1). 1824., приложио 56 ф.

16. **Никола Кировић** приложи предикаоницу од ораховог дрвета вајајачким послом и позлатом украси-
ну, која се налази с леве стране на сред цркв. зида, на којој су ликови: Христа Спаситеља, св. апост. Павла, Јована Златоуста и св. Саве првог архиепископа и просветитеља српског 1804. године.

17. **Јела Ракићева** 1804. године приложи на ико-
ну Богоматере један суверендор.

18. **Јован Стојковић** 1805. године поклони св. мај-
ци цркви на часну трпезу један сребрн свећњак 3 ½
28. лоти тежине; једну илаптаницу на белој шар. сви-
ли са златним портом и 4 висеће ките приложи са сво-
јим братом Стеваном 1844. године.

19. **Ђорђе Манојловић** приложи на св. трпезу 1805.
године један свећњак од чистог сребра 3 ½ 30' лоти те-
жине; један угасито зелен епитрахиј.

20. **Зака Рајаков** подари св. цркви једну чисто
црну свештеничку одједду од мара са белим опшива-
чем за пређе освећену службу и погреб 1806. год.
И једну исту са шик-портом приложише више
побожних Хришћана.

21. Трговачки помоћници подарише 1808. године
један ћаконски стихар од зеленог мара; а више овда-
шњих трговаца приложише небо (балдахин) од прве-
не дамашке са шик-портом, гранама и финим ројтама.
Ово небо је прав. црк. општина шандорској цркви да-
ровала.

22. **Михаило Остојић, Михаило Петровић и Арон
Милосављевић**. први приложи један велики свећњак веш-
то израђен од паквонга на престол, а друга двојица у
заједници таки исти приложише 1809. године; други
подари још један угасито зелен епитрахиј.

23. **Сима Христофорић** даде начинити и о свом

трошку на црквену кулу подићи сахат 1811. године.
Приложи један крст од белог пемског камена 1826.

24. **Глигорије Бркић** завештао св. пркви 3. авгу-
ста 1813. год 70 фор. а. вр. са жељом, да се на поју-
тарје св. Ђурђа одслужи св. литургија, спомен учини
и надгробна молитва очита.

25. **Антоније Манојловић** поклони једну свештен.
одједду мораству за свакидашњу потребу са сви-
лено жутим портом 1813.

Примедба. Нашу цркву су 12. априла 1818. годи-
не непознати и никад не изнађени зликовци, пробивши
северна врата, похарали и многе које из црквене касе
прибављене, које побожним прилогом појединих побо-
жних Хришћана иомножене црк. утвари однели, између
осталих с престола из олтара три велика сребрна свећ-
њака 12 ½ и 16 лотитежине, прилоге Ст. Милиновића,
Јов. Стојковића и Љ. Манојловића.

Поред свега тога црк. утвари од сваке врсте мо-
рали су се налазити у више примерака, кад црк. оп-
штина закључком својим од 25. августа 1818. године
многе оне које не употребљује поклонила шандорској у
ONO време подигнутује цркви, осим што је на грађење
св. храма у помоћ дала 50 хиљада цигала и 500 ф.
у новцу.

26. **Арон Поповић** подари 1819. године један мали
дрвени полијелеј са 4 свећњака позлаћен, на средини
кандиоце пред икону Богоматере у мушкиј препрати.

27. **Јулијана Мојићка, Марија Кошићка и Ана
Манојловићка** приложише три свештеничке одједде од бе-
лог српског платна 1723. године; друга још једну од
платна с намуком поткану 1843. год.

28. **Катарина Манојловићка** подари на икону Бого-
матере једну малу сребру иконицу 1823. год. и један
сребрни талир с ушицом 1854.

29. **Тајсија Димитријевићка** приложи на икону мај-
ке божије један сребрни цванџик с ушицом 1823. год.

30. **Панта Зарић** дарова једну петохлебницу од

наквонга добро посребрену, што се сада употребљује у ведељне и мање празничне дане, 1813. године.

Примедба. По записнику општинском од 20. маја 1820. бр. 3. црква је по други пут похарана, а 29. септ. 1823. године трећи пут кроз прозор у хранилиште, од куда је скинут сребрни оков са еванђела и два светитеља, однешена сребрна петохлебница и 2 паре наруквица и. т. д. Штета морала износити велику вредност, кад је општина расписала 500 фор. награде оном, ко је у траг покраденим стварима. Усљед ове крађе хранилиште црквено је утврђено са двоја врата, спољашња су гвоздена, прозор, свод од цигаља начињен и гвозденим јаким затвором снабдевен. У смислу закључка општинског од 17. фебр. 1824. бр. 75. покрадене ствари нађене су, и пошто је еванђеље дотле већ на ново сребром оковано, то украдени оков остане неупотребљен, те се и данас налази у хранилишту.

31. **Тодор Крњајски Лазарев** приложи велико празнично еванђеље повезано у првену кадифу, оковано сребром од 222. лота тежине, украсено, ликови на углицама: 4 еванђелиста, и с две стране на среди иконама: Вазнесења Гдња, и Богојављења, од шмелца 27. априла 1824. године. Ово еванђеље, по одлуци општинској од 12 нов. 1822. године, на усмену изјаву покојникову паручено је по зготовљеном плану и предрачују у Н. Саду код златара у оно време на гласу Јанка Лапко-Костића, и овај је скоро две године радио на том еванђељу. По довршењу горњег дана општина као прилог Т. Крњајског Лазаревог прими, но пошто је украс сребрни и позлата више изнела, него што је у предрачују у изглед стављено, и пошто приложник тај сувишак платити не хтеде, то је општина на основу закључка од 18. маја 1824. памирила 77 фр. и 33 крајпаре, одредивши, да еванђеље, због велике жртве дарователа, ипак носи име „Тодорово еванђеље.“ Исти у смислу закључка општинског од 8. маја 1836. године дао је изобразити на каменити крст

пред црквом св. Јована богослова и мајку божију, две главне иконе. Завештао је 1842 год. у опоруци својој св. цркви 420 фр. са жељом, да му се преко године 5. литургија чини и то на св. Јована, светле среде, 8. маја, 1. јула и 7. нов. и свагда спомен да за упокој душе и надгробна молитва као и сиротињи да се подели 2 фор.

32. **Васа Арадски** дарова икону св. оца Николе, која се налази у олтару с леве стране поред рипида. 1825 год.

33. **Аврам Станимировић** један епитрахиј од жутог рајха с белим дуплованим портом. 1825.

34. **Игњат Вујић**, приложи св. цркви две угасито зелене свештеничке одједре 1827. год., са епитрахијима, два паре наруквица од плаветне дамашке и два паре од зеленог атласа, и два појаса од угаситог атласа.

35. **Јулијана Павловићка** приложи једну свештеничку одједру морасте боје са првеним опшивачем 1827. године, са епитрахијом и једним паром наруквица и једним појасом.

36. **Филип Зарик** поклони 1827. године један стихар за крстонопу од градонапла са портом.

37. **Јован Прокопчањи** дарова два стихара за свештенице од отвореног жутог атласа 1827. године.

38. **Ђорђе Догуспетић** приложи на икону Богоматеру два сребрна ока у једно избојена 1827. год.

39. **Тима Кузмановић** поклони један пар наруквица за свештеника од зеленог мара 1827. год., даље два паре од белог полурајха, и два паре од жутог полурајха с гранама.

40. **Сара Манојловићка** приложи једно велико канџило од белог месинга посребрено са пет разне боје чаша на зеленом ужету висеће над амвоном 1828. године, један свештенички стихар к празничној одежди, један свешт. појас од прне кадифе златом извезен 1834. г.

41. **Сава Поповић** дарова два појаса, један од халбрајха, други од плаветног полуатласа 1828. год.

42. **Јован Лудајић** приложи један четвороуголни асталичић црно бојадисан и углачен за свечарско кольво и оно о парастосу.

43. **Гавра Влашић** дарова један троноти асталичић округао црно обојен и углачен за петохлебницу.

44. **Катарина Радићка** приложи једну свештеничку одежду зелено плаветају од полак рајха са шик-портом, са епитрахијом, једним паром наруквица и појасом 1829. године; један ћес. дукат са ушком на икону Богоматере 1853. и једно величанствено небо (балдахин) од првение кадифе златом везен са златним ројтама унаоколо и китама у вредности 1600 фр., 1867 год.

45. **Јулијана Манојловићка** рођ. Николића завештаје у опоруци својој од 3. марта 1824. године св. цркви 756 фр. а вр. жељећи, да јој се за спасење душе одслужи сваког младог петка по једна божанст. литурђија, свега дакле једанаест и један парастос на појутарје првомученика Стефана. На парастосу имају чин подјејствовати оба свештеника, ђакон, ако има певац, спомен чинити за време богослужења, и по паастосу надгробну молитву, сиротињи поделити 2. фр. а. вр. Ово је завештање ступило у живот на годину дана после публикације тестамента, дакле 9. јула 1827. год.

Ова завештатељка основала је и стипендијску заједницу са главником од 756 фр. од које 6% камата износи 45. фр. 28 новч. Ова стипендија намењена је једном детету мушкиог пола на васпитање и изображење, које је скромног владања и одличне способности у првом реду по крви и духу сродник, а за тим деца сиромашних родитеља правосл. вере и српске народности. Први питомац на ову стипендију изабран је 13. дек. 1831. године по крви сродник Стеван Штулић чоловац, и овај је уживао до 4. јуна 1834. године;

46. **Стеван Коледић** подари две каце добро оковане

са гвозденим обручима угасито обојене за потребу при светењу воде о св. Богојављењу 1830. год.

47. **Александар Арадски** приложи један свештеничархија од првеног персијана, и један пар наруквица од плаветног персијана 1831. године.

Примедба. Поводом многих крађа, које извршених, које пак покушаних насиљним улазом у цркву па северна врата, црквена општина у седници својој од 31. маја 1831. год. закључи та врата као излишна а то лико за имаовину црквену опасна сазидати, које буде те године и извршено.

48. **Пава Петровићка** оставила је 15. маја 1832. године главину од 84. фр. да се из камате чине преко године две литурђије, и то једна 1. јуна, а друга 3. новембра, и на тим службама покојница спомене.

49. **Јован Остојић** приложи једну свештеничку одежду од полурајха са двоструким портом 1832. год. и једно мало кандило пред св. тројицом 1845. године. По смрти основана добротв. и стипендијска заједница споменуће се доцније по хронолошком реду.

50. **Пелагија супр. Глише Арадског Лекиног**, подари икони Богоматери на главу мајке божије и И. Христа сребрне круне добро позлаћене, на прса велико сребрно срце 1832. године.

51. **Ђорђе Вујић** дао је икони десну руку Богородице и леву И. Христа, обе од сребра добро позлаћене 1832. године.

52. **Јован Живановић** подари на врат Богоматере 6 низа финих ћердана са једним четвороугалним дукатом на среди, и један крстич са позлаћеним ланчићем 1832. год.

53. **Матија пл. Војнић** приложи из љубави према Србима православне вере, а побуђен побожним чувством према правосл. цркви, велики крст од првеног мрамора пред западним црквеним вратима на сред порте 1832.

54. **Танасија Крњајски П.** један свештенички стихар за празничне дане приложи 1834. год.

55. Побожне Хришћанке те исте године дароваше пет стихара свештеничких од Ћерћелије.

56. Стеван Кирон грађанин бечки поклони св. цркви у олтар три мала звонџета, једно од ових сребрно 1835. год.

57. Јулијана Остојићка завештала је 17. априла 1835. године цркви 84. фр. да се од прихода чине сваке године две службе, једна 9. нов. друга 21. дек. и покојници при ектенијама спомене.

58. Софија Кировићка подари цркви амвон са два степена угасито бојадисан, који стоји према дверима између две певнице 1836. године.

59. Васа Леовић приложи један мали пентекостар за светлу недељу.

60. Гавра Арадски подари један бели ваздух са златним чипкама опшивен и на њему путир извезен.

61. Госпође из Халашта приложише: један ћаконски стихар од плаветне свиле угасито црвеним опшивен.

62. Стеван Зубков даровао један свештенички стихар.

63. Марија Јовановићка рођ. Христофоровића установила је опоруком својом од 1. септембра 1841. године фонд од 930. фр. да се из њега обдрже сваке године 12. литурђија, и то сваког месеца прве среде са споменима и један парастос, при коме се имају у жећи сви полијелеји, два свештеника чинодјествовати и ћакон, ако има, присутнима свеће делити и сиротињи 2 фр. оставила је 300 фр. а. вр. за набавку нових рипида с крстом, и тада у Бечу буду зготовљене и доношене данашње празничне рипиде с крстом од кинеског сребра.

64. Катарина Кошићка и Макрена Крњајска Беловљева приложиле две свештеничке одежде од платна с памуком поткане 1843. год.

65. Јулијана Марковићева подари на св. путир један покров од прне кадифе златом везен и с ројтама 1846. год.

66. Евица Марковићка један ћесарски дукат са ушком на икону мајке божије подари 1849. год.

67. Милица Стојковићка приложи на св. путир један бели покров златом везен 1853. год.

68. Марија суп. Мите Зарића једну руску рубљу са натписом „Не нами, не нами но имени твојему“ на трон Богоматере 1853. год.

69. Јелена Стојковићка приложи икону мајке божије, на белом атласу везену са црним флором, која се налази у олтару с леве стране до просхомидије 1854. г.

70. Ђорђе Арадски подари икону цолагања И. Христа у гроб од рајха над левим орманом у олтару; 1854. једну сребрну ногу до колена 1856.

71. Јефта Арадски даровао св. цркви: једну свештеничку одежду првено прну од полурајха са шик-портом и гранама, уз то епитрахиль, пар наруквица и појас, 1855. год.; један ћак. стихар са ораром од црног марцелина са белом свилом опшивен; један укусно начињен фењер са стакленим окнима разне боје пред распетије на великом камен. крсту у порти, да гори о великим празницима, такође 1855. год.; једну повећу икону св: вазнесенија у широком златном оквиру за литију о Спасову дне 1855. год.; подигао о свом трошку на такозваном св. гробу на паљићком друму велики дрвени крст с распетијем и иконом Богоматере 1857. год.

72. Стеван Зупков са супругом Јелисаветом 25. јула 1855. године основао је завештај са свотом од 420. фр. а. вр. да им се сваке године 4. новембра т. ј. на појутарје Ђурђица креног имена њиховог одслужи св. литуђија за упокој душе и спомен чини као и парастос са оба свештеника, и имају се сва четири полијеле у жећи, народу свеће делити и сиротињи 2 фр.; подари један свештенички стихар 1834. год.

73. Гига Мијатовић приложи једну свештеничку одежду плаветно-зелену од полурајха са шик-портом и

од орлеана са белим шик-портом опшивен 1861. год.; два стихара за свећеноসце од плаветна мара са шик-портом празнична 1858. год.; и један бојадисан орман 1864. год.

84. **Тада Милићка** приложи један ћилим вунено-ткани пред гроб христов 1858. год.

85. **Јован Радић** парох подари један свешт. појас од црвени дамашке; један простирач на часну трпезу од чисто белог атласа 1858. год.

86. **Јелена Паћу рођ. Стојковића** приложи један простирач за употребу при паастосу од фине црне чоје са четир свилено-беле ките по угловима 1859. год. Завештала цркви 1. септ. 1863. године фонд од 200 ф., из кога се има обдржати 9. марта, т. ј. на 40 мученика, једна служба и паастос са споменом и надгробном молитвом, чинодјествује један свештеник и ћакон ако има, и сва 4 полијелеја горе.

87. **Јован Вујић** прота подари једну библију или свето писмо 1860. год.

88. **Ксенија Арадска**, приложи на икону Богоматере два ћес. дуката са ушком 1860. год.

89. **Исидор Коларић** један стихар за свећеноса од првени полудамашке даровао 1860.

90. **Лазар Стојковић** приложи таки исти стихар 1860. год.

91. **Јелисавета Милосављевићка** основала је фонд 1. фебр. 1861. год од 40 фор. за служење једне св. литургије сваке године, и то 1. фебр. на којој се има покојница споменути при ектенијама.

92. **Мија Крњајски Беловљев**, оставио је 20 јуна 1861. године св. цркви такође 40 ф. да му се за упокој душе чини једна литургија, и то 20. јуна са споменом.

93. **Јован Зарић** приложи један крст од хина-сребра на св. трпезу 1861. год.

94. **Илија Стојковић** подари један сребрни талир на икону Богоматере 1861. год.

95. **Побожне Хришћанке** приложиле 16 белих стихара за свећеносе у разним приликама, а побожни Хришћани 6. белих од паргала шлингованих за празнике.

96. **Владислав Арадски** приложи једну икону, образ св. Јована Креститеља у златном оквиру, што се налази с десне стране поред рицида у олтару 1862. године.

97. **Арнолд** сенатор, један ћес. дукат на икону мајке божије подари 1862. год.

98. **Ђорђе Караповић** приложи за оншт. дворану један углачан орман са чекмеџетима, један бојадисан стло, што се отвара, и једну столицу 1863. год.

99. **Јулијана Лудајићка** рођ. **Каћанска**, намесниковица, приложи један ћесарски дукат на икону Богоматере 1863. год.

100. **Јелисавета Батићка** установи опоруком својом од 1. Новембра 1863. год. фонд у износу 500 фр. из кога се имају обдржати шест летургија, и то у 6 младих четвртака, и један паастос, на коме имају оба свештеника чинодјествовати и ћакон, кад га има, сва 4 полијелеја горети, сиротињи поделити 2 ф., при служби спомен, чинити а после паастоса надгробна молитва да се очита.

101. **Данка Батићка** сашила један шк. барјак од беле и плаветне свиле са златном чинком, што су даровали побожни Хришћани на једно конје са првеном јабуком и крстом на врху 1864.

102. **Ана Павковићка** учини то исто на други шк. барјак те исте године, и приложи једну црквену завесу на царске двери 1874. год.

103. **Ана Мијатовићка** сашила је цркви на дар један ћаконски стихар са ораром од беле и плаве сви-

ле с чинкама, што се добило при већим уконима на црк. барјацима 1864. год.

104. **Ана Зозукова** приложи једну чисто белу завесу свилену са златним чинкама на трон Богоматере 1864. год. Завештала је опоруком својом од 14. марта 1873. године цркви 1000 фор. а. вр., да јој се преко године обдржи један парастос за упокој душе. Правосл. срп. црквена општина не могући доћи до тога легата скоро за 9. година, тек је текуће 1882. године у стању била, и то на велику госпођу, приредити по којници свечан парастос, на коме су чинодјествовала оба свештеника са певцем, певачко друштво појало, сва 4 полијелеја горела и присутнима свеће се делиле. По свршетку парастоса средни свештеник са певцем изашао на гроб и очитао надгробну молитву, пошто је исти легат заједно са каматом 1882. год. положен.

105. **Марија Стојковићева** два прена цвећа на престо подари 1864. год.

106. **Лила Стојковићка** приложи једну сребрну калику за св. причешће 1864. год., једну величанствену празничну одежду са епитрахијом, наруквицама, ваздухом 23. фебр. 1869. год.

107. **Јулијана Јанковићка** подари један ком. леополдовог новца из XV. века на икону Богоматере 1864., и један ћес. дукат са плаветном трачицом 1874 године.

108. **Никола Христофоровић** подари на велику анаологију један бео свилени простирач са белим крстовима, а на основи ситне беле конке 1865. год.

109. **Марија Радићка** приложи једно сребрно српе од 1¹/₂ лота тежине 1866. год., једну одежду од „кирхенцајга“ на белој основи са златним крстовима и надписом: ИС ХС НИ КА, са епитрахијом, наруквицама и појасом од тога истога, још и ћак. стихар са ораром 1867. год. Основала фонд од 160 ф. 1. јан. 1868. год са

жељом, да се о св. Николиочита светитељски акатист и св. литургију свештеници саборно одслуже.

110. **Милица Манојловићка** рођ. **Јоцића**, подари 1867 год. један свилени ћаконски стихар бурмутне боје.

111. **Ана Сегединчева** приложи на икони Богомајке један сребрни талир са ушком 1867 год.

112. **Јулијана Свирчева**, подари икони мајке божје 1867. године такође сребрни талир.

113. **Глише Мародића** жена приложи један сребрни цваницик пред икону мајке божје 1868. год.

114. **Наста Ковачићка** основала 1. јан. 1868. године фонд од 200 фор. а. вр.. да јој се одслужи за упокој душе 9. маја сваке године св. литургија и један парастос приреди са једним свештеником, да се ужегу сва 4 полијелеја, спомен у цркви учини и надгробна молитва очита.

115. **Марица Кошићка** такође јануара 1868. године у опоруци својој установила фонд од 200 фор. за одржавање сваке године службе и паастоса и спомена и надгробне молитве.

116. **Ракила Манојловићка** уд. подари св. цркви један велики полијелеј веома лено украсен са 18 свећњака у вредн. од 200 фр. 1868. год.

117. **Катарина Белићка** рођ. **Мучалова** приложи св. мајци цркви два велељепна барјака за литију, један од плаветне, а други од црвене кадифе златом везена у вредности од 2500 фор. а. вр. 1868. године. Исте године обдари српску школу женску са једним школ. барјаком од црвене тешке свиле дамашке, на коме су ликови с једне стране св. Саве, српског просветитеља, а с друге: „Како Исус Христос благосиља малу децу.“

118. **Јулијана Радуловићка** основала 1. априла 1868. године фонд од 700 фор. са жељом, да јој се по

смрти очитају 7 литурђија, и то сваког младог четвртка, и један парастос, на св. Димитрију надгробна молитва и спомен у цркви, и после паастоса сиротињи подели 1 фор. а. вр.

119. **Цецилија Ђелмиш** рођ. Латиновић римокатоличкиња у опоруци својој од јуна 1868. год. завештала је овд. правосл. цркви 100 фор. а. вр.

120. **Јудита Милићка** рођ. **Лудајића**, из смртене побожности према св. цркви приложи 1. маја 1869. године пред икону и трон Богоматере једно красно сребрно кандило 61 лота тешко у вредности од 193 фор; на икону мајке божје приложи један велики дукат са верижicom, 1871. год., и у опоруци својој од 28. октобра 1866. године завештала овдашњој правосл. цркви 1000 фор., да се из годишње камате чине сваке године две службе и три паастоса са једним свештеником и певцем, и то 26. јануара, на Лазареву Суботу, и на дан смрти покојничине 4. декембра. Осим тога у 7. тачци опоруке своје наређује: „Да се онај новац, што остане из оставине њене по намирењу свију легата, — на сигурно место под камату изда, од које се половина има обраћати на такове сиромаше Србе правосл. источне вере, које стид задржава јавно прости, а друга половина на просветне цели. Управу и руковање са овом закладом поверава субот. црк. општини, која је у одб. седници својој од 3. септембра 1877. закључила, да се овом другом половином награђују одлични ученици и ученице срп. осн. школе суботичке. Закладна главнина ова износи: 1395 фор. 45 н. од које 45 фор. по свршеним испитима сваке године подељује се међу добре и сиромашне ћаке.

121. **Иса Крњајски Јовић** дао је о свом трошку сребром оковану леву руку св. Јована Креститеља на иконостасу 24. јуна 1869. год.

122. **Катарина Огњанова** рођ. **Десанчића** приложи на икону мајке божје два ћес. дуката о Ђурђеву дне 1870. год. и један крунаш талир.

123. **Јован Коњовић** приложи на икону Богоматере 4. окт. 1870. године један сребрни талир, а

124. **Мојсије Сувајцић** такође тога истога дана на икону један крунаш талир.

125. **Лука ил. Војнић** из особите наклоности према правосл. црк. општини даровао је 18. фебр. 1870. године на зидање парох. дома 100 фор. а. вр.

126. **Иса Отњанов** завештала је фонд од 400 фор. са жељом, да му се сваке године чине две литурђије и један паастос, на коме ће чинодјејствовати један свештеник са певцем, један полијелеј има се у жећи и кандило пред Богоматером.

127. **Софija Манојловићка** рођ. **Стојковића** опоруком својом од 2. фебр. 1868. год. завештала је главнину од 100 фор., да се из год. камате 1. ћес дукат подари једној скромног владања и одличној ученици овд. српске женске школе на завршном испиту. Ово завештање ступило је у живот шк. 1871—72. године, и од то доба сваке године под именом „Сосиног дуката“ награђује се најбоља ученица.

128. **Једна побожна Хришћанка** поклони на икону мајке божје један крунаш талир.

129. **Тима Милошев Латовљев** у опоруци својој од 5. нов. 1872. године завештала је св. цркви свету од 800 фр. да се од интереса те суме сваке године обдрже два паастоса, и то један на св. Аранђела Михаила, а други на велику Госпојину. Ово завештање ступиће у живот тек по смрти покојникове жене.

130. **Јулијана Станимировића** приложи на икону Богоматере један ћесарски дукат са трачицом 1874. год.

131. **Ана уд. Јевте Турановог** подари на икону мајке божје један дукат 1874. год.

132. **Ана Павковићка** побуђена побожним чувством према св. цркви украсила је царске двери једном леном завесом 1874. год.

133. Терезија Остојићка рођ. Зозук приложи једну велику златницу са грчким натписом на икону мајке божје 1875. год.

134. Анка Арадска, унука Уроша Арадског, по- клонила пред трон Богоматере један дукат 1877. год.

135. Мила Петровићева такође прец икону мајке божје приложи једно сребрно срце 1877. год.

135. Ана жена Мите Лаушевог на икону Богоматере један сребрни цваницик 1877. год.

137. Самко К. Манојловић приложи за певнице 20 комада гвоздених чивилука 1877. год.

138. Школски вероисп. фонд основан на предлог Божидара Вујића скунштинара 11. дек. 1877. на основу решења општинског под истим датумом и бр. 48. на тај начин, да се у корист тога фонда сваке године о св. Сави у цркви при св. литургији обноси четврти час; осим тога, да се томе фонду придаје и приход трећег црк. часа, по што је исти и онако откупљен са 15 ф. Ово општ. наређење ступило је у живот о св. Сави 1878. године, и од то доба до данас порастао је вероисп. шк. фонд тај на 1146 фор. 62 новч.

139. Савета Леовићка приложи на икону Богомајке о Митрову дне 1878. године један сребрни крстич са дијамантима искићен на зеленој трачици.

140. Јова Туранов војник поводом срећног по вратка из боја захвалим осећајем подари један ћес. дукат на икону мајке божје 28. окт. 1878. год.

141. „Местна школска заклада српска Ксеније Вујићке и Божидара Вујића.“ Ову закладу је основао 4. фебруара 1878. године Божидар Вујић кр. поштар вар. представник поводом смрти матере своје Ксеније, која је напредак нашег народа јако неговала и грила и то 100 фр. а. вр. у име своје, а 100 фор. у име покојне матере са жељом, да том закладом овд. правосл. црк. општина рукује, и један део прихода сваке године на

просветне цели обраћа, а други део главници додаје, као и то да заклада горњи наслов на вечита времена носи. Врховни надзор над овом фондацијом врши српски патријарх коме је један примерак завештајног писма тога ради послат. Завештајну своту у износу 200 фор. оснивач је одмах положио, чим се општина руководећа закладе примила, те је до данас прирасла на 2... фр., од којих ће се већи део прихода већ идуће шк. године обраћати намењеној цели.

142. Јустина Арадска рођ. Стојшића по смрти својој тестијментално оставила је овд. правосл. цркви 50 фор. а. вр. год. 1878.

143. Милован Крњајски Јовић у опоруци својој од 1880. године завештао је цркви 500 фор., да му се из камате тога новца сваке године један парастос приреди. Ово завештање још није ступило у живот, јер легат горњи нити је положен, нити је издата обvezница.

144. Софија Михајловићка рођ. Радића подари цркви за потребу при богојављенском водоосвећењу два сребрна свећњака 1880. године.

145. Илија Мијатовић даде салити о свом трошку за црквене славе четири већа, и четири мања, свега осам топова и подари цркви о Спасову-дну 1880 год.

146. Лука Арадски приложи један стихар од плаветне свиле за свећеносца при богослужењу 1881. године.

147. Аркадија Сегединчев, по смрти својој 1881. год., оставил је православ. срп. црк. општини 100 фр. а. вр. са жељом, да из прихода тога новца награђује, оног ученика најпре из његовог рода, а по том и не-срдника који о св. Сави буде говорио слово и њега споменуо. Ово завештање ступиће у живот тек 1884. године, пошто удовица покојникова на тај легат припадајућу држ. пристојбу од 10 ф. не хтеде намирити.

148. Маријета Манојловићка приложи за водосвећене о Крстову дне и о Богојављењу један котлић од

чистог сребра добро позлаћен, као и за употребу при црквеним литијама са изричним тим ограничењем, да се за приватне водице па ни самој дароватељици узимати не може — 6 јан. 1882. године.

149. **Једа Туранова** приложи један пробушени дукат на икону Богоматере са плаветном трачицом на велики четвртак 1883. год.

150. **Јовица Арадски** у писменој изјави својој од 12. фебруара 1883. године завештао је за живота свога са својом женом Аном правосл. цркви суботичкој 1600 фр. а. вр. на тај начин, да општина тај новац у местну штедионицу на име своје, као његово завештање, уложи и добивену камату штедионичку целу док су обоје у животу њима издаје. По смрти ма којег од њих двоје издаваће камату само од половине капитала, а из друге половине дужна ће бити годишње један паразостос за унокој душе приредити умрломе. У целости ће пак општина камату завештати свете уживати тек по смрти обојих оснивача те закладе, али онда ће обвезана бити дати још један паразостос, свега дакле два паразостоса оба појединце на дан смрти њихове. Због поведених преговора између председништва општине и фундатора, да на предречену цел одговарајућу количину земље своје као право својине општини уступи и преписати даде, ово завештање још није у дело приведено.

Примедба. Осим наведених овде свешт. одежда, стихара, и других разних црк. утвари, што приложише поједини побожни хришћани овога места, налази се у суботичкој цркви много других скупоцених ствари које су од потребе, а које су све прибављене заједничким приносом — из црк. општ. благајне.

О СТИПЕНДИЈСКОЈ И ДОБРОТВОРНОЈ ЗАКЛАДИ

ЈОВАНА ОСТОЈИЋА

И ЖЕНЕ МУ

ТЕРЕЗИЈЕ рођ. ВОЗУК.

ЈОВАН ОСТОЈИЋ
И ЖЕНА МУ
ТЕРЕЗИЈА рођ. ЗОЗУК

опоруком својом од 9. априла 1866. год. знатан део великог имања свога оставише на добротворне и просветне цели. На име: Дом на спрат на главном тргу и башту од 4 ланца са удобним летњиковцем на Палићу овдашњој правоосл. српској цркви, с тим ограничењем, да то добро свагда име завештатеља носи, и ни под каковим видом не сме се продати нити каквим дугом оптеретити, него приход на украшење и издржавање цркве обраћати, палићку башту и здање у добром стању држати, и за време купалишне сезоне сиротим болничцима бесплатно собу дати, а осим тога дужна ће бити општина на садањем гробљу, или другом ком месту, капелу подићи и у њу земне остатке обојих покојника пренети. Над гробом има непрестано кандило горети, и сваке недеље и празника служба божија служити, за чега се опредељује свештеницима годишње 120 fr.

Даље три стотине ланaca земље од чести на Чубешићу, и Туку, од чести на Ђурђину са салашем опредељују као фонд завештања, од кога ће се приход обраћати на ове цели:

1. Једну стипендију од 600 fr. за младића правоосл. источне вере, који хоће у војничкој академији за официра да се изобрази.

2. Три стипендије за ученике правосл. ист. вере Србе, који се за грађански сталеж уче.

3. Педесет фор. на местне сироте слепе и неме да се сваке године подели.

4. Једној доброга владања, а сиромашној девојци српкињи прав. источ. вере у име мираза при удаџби 400 фор. Право на овај мираз могу имати девојке не испод 18 и не преко 25. година.

5. Педесет дуката сваке године за награду каквог књижевног дела српског. Награду до суђује „Матица Српска“ у Новом Саду.

6. На увеђење и издржавање у нашој цркви хармоничког појања 200 фор. годишње.

7. Оним сиротама, које стид задржава јавно прости, да се о дану парастоса подели 50 fl. Трошак парастоса установљује се сваком свештенику по 5 фор. ћакону 3 фор. певцу 2 фор. звонарима сваком по 1 фор. 50 н. на свеће 10 фор. цркви 10 фор.

8. Сиромашним ћацима на обућу и одело у местној осн. срп. школи 100 фор. које се има до 1 дек. свакда разделити и имена обдарених ћака о св. Сави прочитати, којом приликом ће двојица од ученика из виших ћим. разреда, у спомен завештатеља слово говорити, и за труд свој имају са 2 дуката: награђени бити.

9. Руковатељу Фунд. добара годишње 550 фор. а. вр.

У осталим тачкама опоруке изложен је начин извршивања ових завештатеља, које је још опширеји изложено у основним писмима.

У IV. тачци опоруке из осталог иметка њиховог оставише на будућу српску академију фонд од 2000 фор. на српско нар. позориште 1000 фор.

У смислу I. тачке тестамента заједничка уредба ова ступа у живот по смрти обојих завештатеља, које је време наступило смрћу Терезије Остојиће рођ. Зозука 5. фебр. 1876. године, и опорука ова буде проглашена у седници овд. краљ. окружног суда од 9-21 фебр. 1876. године. Извршитељ овога тестамента је г. Св. Милутиновић сада судија краљ. табле у Будапешти, ко-

ме се највише захвалити има, што је ова знатна фондација у живот приведена. На основу деобног писма, које је г. екsekутор тестамента извештајем својим од 16. априла исте године окр. суду субот. поднео, завештатна земља у износу три стотине ланаца или 375 јутара из осте вине благоп. Остојића је одценљена закључком окр. суда од 27. нов. 1876. год. У извршењу ове добротворне и стипендијске закладе г. Милутиновић је склопио два основна писма, једно за војничку закладу, а друго за грађанске стипендије и добротворне установе, а оба поднео на претрес у одб. седници правосл. срп. црк. општине 24. јула 1877. држане. У погледу војничког осн. писма ступио је г. извршитељ тестамента у договор са вис. ратним Министарством у Бечу, и по добивеним информацијама саставио га је нешто одступно од опредељена тестамента у колико је дат приступ читомцима и у приправне школе војничке, тако зване војничке ниже и више реалке, а не непосредно полазак у војничку академију. Овако устројено основно писмо написано је у три равногласна примерка, потписано извршитељем опоруке и општ. преседништвом и поднесено одмах на углед и одређење вис. ратном цр. и кр. Министарству у Бечу, које даје дозволу, да се још тек. т. ј. 1877. године, за идућу школску годину распише стечај за војничког читомца, али општина у споразумљењу са извршитељем тестамента, пошто је на фондацији у име наследног пореза наметнут терет од 7.699 ф 75 н., а толико новаца од прихода још није могло ући, у одб. седници 20. нов. 1877. бр 107 закључи, да стипендије не ступе у живот те године.

Први годишњи парастос по смрти благоп. Терезије је приредила је општина лицем на три Јерарха 1877. године, којом приликом је 50 фр. поделила на местне сироте и невољнике и за 100 ф. набавила обуће и одела за овдашњу сиромашну децу срп. осн. школе. Закључком својим од 20. јан. 1877. број 20 из закладе Остојићеве, а у смислу 8. тачке опоруке наградила је прве

две беседе у спомен покојника говорене о св. Сави те године, сваку по 2, дуката, и то Св. Димитријевићу и Сими Јовановићу, и овим поступком приступила постепеном извршивању тест. наређења благоун. нар. добротвора Јована Остојића и жене му Терезије рођ. Зозук.

Као што је напред јављено у једно и исто време у одб. седници од 24. јула 1877. године претресено је после војничког и основно писмо за грађанске стипендије и остала добротворне фондације, и то је у истој седници под бр. 67. са неким допунама и примљено, па чисто преписано, потписано и поднесено вис. краљ. угар. Министарству Богоочести и јавне наставе па углед и одобрење. Један примерак основног писма послат је и „Матици Српској“ на преглед, пошто у погледу књижевне награде она је позвана да суди и награду досуђује и после кратког времена добије општина исто основно писмо натраг са изјавом „Матице Српске,“ да се у свему слаже са наређењем дотичне тачке у погледу књижевне награде, само жели да се дода у VI. тачци после речи: „Тако и у погледу дотле већ умножених књижевних пристојаба, врши само црк. општина суботичка“ — ово: „по оцени бар двојице у дотичној струци припознатих српских књижевника,“ што је општина у одб. сед. од 31. августа 1878., бр. 131. примила.

Савесном манипулацијом фунд. добра знатно је повећан и приход истога, те је општини могуће било почетком године 1878. потпуно намирити наследне иристојбе и склонити резервни фонд од 3000 фр. за случај какве евентуалности, да неби извршење фондације застало, те тим отклонити сваку препону да се остала стипендијска и добротворна завештања у живот приведу. Кад је ово стање ствари г. Милутиновићу јављено, са изјавом свога задовољства у донису свом од 5. маја 1878. одмах позове општину да неотложно распише стечај на три грађ. стипендије са 4 недељним роком, и пошто припреме за избор питомаца има обавити фунд.

управитељ, то да се пре тога и па место фунд. управитеља објави стечај и избор обави; даље исказује мињење, да ^{5/6} прихода резервног фонда припадне грађанској, ^{1/6} војничкој заклади. Узвеши општина па повољно знање овај донис у одб. седници од ^{15/27} маја 1878. бр 61. закључи, да се г. извршитељ опоруке упита за величину стипендија и плате фунд. управитеља, што би се у стечају имало изметнути, пошто основно писмо још потврђено није, а наређења осн. писма у погледу плате и стипендија одступају од тестамента. Међутим стигне од вис. ц. и кр. ратног Министарства у Бечу одпис од ^{5/17} јуна т. г. бр. 1012, којим се налаже општини, да неотложно распише стечај у смислу војн. основног писма, и достављених јој правила и услова за примање у војничке заводе, распис тај или непосредно или путем субот. војене команде вис. Министарству саопшти, које ће у Wiener Zeitung-у и у Будапешти Közlöny-у распис тај објавити, и избор питомаца благовремено обави, тако, да се резултат најдуже до 1. јула 1878. године вис. рат. Минист. на одобрење поднесе. Закључком општинским у одб. седници од 14. јуна исте године под бр. 86. овом захтеву је за доста учињено, по истоку стечајног рока у главној скупштини од ^{16/28} јула 1878. изабран за првог питомца закладе благоп. Јована и Терезије Остојића између 4 комитетената сродник покојничин Милан Стојшић, који буде од вис. ц. и кр. рат. Министарства у Бечу вис. одисом од 9. авг. 1878. бр. 2676 на представку општине под 28 јулом т. г. бр. 20 одобрен, и за војничко изображење одређено му би 1. разред војничке реалке у Кисегу са налогом, да најдуже до 14. септ. на месту опредељења буде и себе пријемном испиту подвргне.

Као што се види ствар ових заклада ишла је својим редовним током, и општина, споразумно са извршитељем последње воље покојника дличне успомене, чинила је све могуће, да се сва завешт. наређења њихова постепено у живот приводе. Поред свега тога време

овог настојања и рада општинског учинило се дуго личностима појединим, нарочито онима, који имаше изгледа на получење стипендија из те закладе, те тужише непосредно општину в. Министарству Богочасти и јавне наставе, да она за оживотворење Остојићевих фондација никака корака учинила није, ма да јој преко 10 хиљада фор од прихода фунд. добра на расположењу стоји, те је општина принуђена била усљед налога истог в. Министарства од 13 априла 1878. бр 8619. извештај о стању закладне имаовине и фондација поднети, на који буде тужба као неоснована одбијена.

Са не малим незгодама борила се општина и по избору управитеља фунд. добра, који је обављен у главној скупштини од 29. окт. 1878. године заједно са избором питомаца грађанске стипендијске закладе Остојићеве пошто је и против једног и другог опш. закључка уложен просвед и призив на вишу власт, али се овој спор окончao у корист општине, у колико виша власт никаке незаконитости у чину ових избора нашла није, те је обе одлуке потврдила, а призив одбила. Пре него што ћу овде споменути имена изабраних питомаца грађанске стип. закладе налазим за нужно навести из основног писма наређење VIII. тачке, које се у свему слаже са определењем тестамента. Речена тачка гласи: „Право на стипендију имају прво суботички сродници завештатеља, друго сродници са стране, за тим несродници из Суботице; ако свију тих не би било, онда долазе компетенти из српског народа живећи у Аустро-угарској. Компетенти без обзира на сродство према благоп. фундаторима морају показати сведоцбу бар са добним успехом (добру I. класу).“ Узвеши то у обзир општина је у главној скупштини од 29. окт. 1878. год. под 26. подарила једно стипендијско место Јовану, а друго Милану синовима Петра Стојића сродника и суботичког становника, а треће Емиљу Крајновићу сроднику са стране, који су сви показали гимн. сведоцбе са добним

успехом. и избором тим постали први питомци Остојићеви. Избор Милана Стојића по други пут и на грађ. стипендију има се објаснити тим, што исти као избрани војнички питомац у војничку реалку није могао бити примљен због недовољне спреме и незнаша немачког језика, те је због тога војничка стипендија морала за шк. год. 1878—79. остати празна, а општина је дошла до искуства, да јој ваља у будуће онаковог ученика изабрати, који има потпуно у власти немачки језик, да се не би узалудним избором и давањем путнога трошка упражњењем стипендија морална и материјална штета заклади напосила.

Ступањем у живот Остојићевих стипендија извршена је главна тачка њихових завештајних определења, те по том одмах оживотворише се и остale фондације. Тако је и „Матица српска“, у смислу основног писма, досудила до сад награду од 50 дук. г. 1880. делу дра В. Бакића под насловом: „Поука за српске матере о васпитању деце.“ То је дело изшло на свет и „Матица“ је један примерак послала општини.

Сада је расписала „Матица“ из исте закладе ове награде:

1. Каква ваља да је Српкиња у кући и друштву. Награда 50 дук.
2. О Буљевцима. Награда 100. дук.
3. Естетика за одраслије Српкиње. Награда 50 д.
3. Историја новије српске књижевности од како се појавио у њој Вук. Ст. Карадић па до данас. Награда 50. дук.

Легат на српску правну академију од 2000 фор послат је под 29. авг. 1879. Патронату велике гимназије српске у Н. Саду, који рукује са Платоновим фондом, основаним за подизање срп. правне академије, пошто је исти патронат дао од себе под 27. март 7. апр. 1879. бр. 39. изјаву, да га прима под именом завештања Јована и Терез. Остојић рођ. Зозук, као придатак или прибављеније к постојећем Платоновом фонду, и да ће шњиме одељено као и с Платоновим фондом у

прављати и руковати, приходе од тога у корист гимназије српске до оживотворења академије српске обраћати, а за случај престанка свога под управу црк. општине у Суботици ставити за просветне сврхе. Приметити је, да је горњи легат, одмах по смрти иокојне завештатељке одељен, у местну штедионицу уложен и до дана пошиљања прирастао на 2089. фор.

Легат на српско народнопозориште од 1000 фор. заједно са приселом каматом па то у износу од 157. фор. и 22 н. а. вр. исплатио је г. Светозар Милутиновић, као извршилац последње воље, г. 1881 управи народног позоришта, и управа је тај легат издала на приплод на сигурне хипотеке, као што је то у свем донесену јавила.

У ствари подизања капеле, која је после наведених извршења још једина остала, састао се пододбор изаслан у одб. седници правосл. срп. црк. општине суботичке од 25. августа 1879. бр. 142. 12. 13. и 14. септ. исте године, и договарао се са подузетником Т. Мачковићем инженером о појединостима градње, те је у одб. седници од 23. септ. исте године већ поднео свој извештај, по коме је пододбор по предходном овлашћењу од стране општине погодио се са г. Т. Мачковићем мерником за 5524 ф. да сагради капелу заједно са станом за послужитеља и општини готова здања са клучевима, пошто се колаудирају и за добре нађу — преда. Пошто је општина ову погодбу под бр. 156. одобрила, буде потписан уговор, и те године септембра месеца отпочне се зидање, које је истиша још 1881. и довршено, али због преинчавања, укравашавања и допуњавања, која је општина чинила у цели, да зграда како с поља тако и изнутра буде што величанственија, и док ју је снабдела са свима прописаним црк. утврима, протегло се до данас, и тек је Петров дан о. г. у стању била општина, у споразумљењу са местним свештенством, определити за дан освећења. Подизање достојног споменика тим великим добротворима народ-

ним, као видљиви знак захвалности, схватила је општина у правом значају свом, те у глав. скупштини својој од 12. маја 1883. год. закључила, да се тај дан после црквене свечаности увелича и славом и светковином народном. С тога је наредила, да у вече тога дана буде заједничка вече у вар. шуми, а по том игранка, приређена трошком црк. општ. благајне. За увеличење те опште славе позван је новоизбрани окр. прота сомборски преч. г. Љ. Купусаревић, да обави чин освећења, и он се том позиву усрдно и веома пријатељски одазвао. Одлучено је фотографисање капеле у 100 примерака мањих, а 15. примерака у већем облику, да би се пошиљањем појединим одличним људима у срп. народу и родбини, као и раздавањем по народу увидело, да је општина и како испунила последњу вољу тих фундатора. Изаслан је пододбор, који чини припреме, да светковина што сјајнија буде. Дао је обећање и г. Милутиновић, као извршилец опоруке благон. нар. добротвора, да ће доћи на славу, а општина га прима свесрдно као свога госта, који је највише допринео, да је та велика заклада добро уређена, и закладно писмо од Министарства Богочаси и јавне наставе под 16. окт. 1882 бр. 33310. потврђено. Поред извршивања свију фундација, заклада је до овога часа прирасла на 30 хиљада фор. готовине, из које ће се у смислу основног писма већ за идућу школску 1883 — 84 годину основати нове стипендије. Годишњи приход стипендијске и добротворне закладе по овогодишњем предрачуству износи 9988 фор. 22 н., а годишњи приход црквеног завештања (кућа и палићка баптата) чини 2380 фор. годишње

Бр. 11.
ex 1883. Г. С.

Да би правосл. срп. црк. општина суботичка дала видљива знака благодарности благоженој сени народних добротвора Јована Остојића и жене му Терезије рођ.

Зозук, и да би славу освећења њиховог вечитог споменика потомству на достојан углед и примера ради оставила, дело ово у смислу закључка главне скупштине од 12. јуна т. г. бр. 11. дала је штампати у 200 примерака, који ће се о дану славе како појединим одличним људима у народу нашем и просветним заводима, тако и сваком члану општине поделити.

Из главне скупштине правосл. српске црк. општине у Суботици 12. јуна 1883. године.

Јефта Арадски, с. р.
председник срп. црк. општине и
судија субот. краљ. судб. стола.

Ђ. Гојковић, с. р.
пар. учитељ и црк. општине перовоћа.

